

Den 8. september 2010

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

Inspektion af

Den sikrede institution Bakkegården

den 6. oktober 2005

**OPFØLGNING
NR. 3**

J.nr. 2005-3035-628

Den 13. maj 2009 afgav jeg opfølgingsrapport nr. 2 om inspektionen den 6. oktober 2005 af den sikrede institution Bakkegården. I rapporten bad jeg Bakkegården, Region Sjælland og Indenrigs- og Socialministeriet (nu Socialministeriet) om oplysninger mv. vedrørende nærmere angivne forhold.

Jeg har i den anledning modtaget en udtalelse af 15. juni 2010 fra Socialministeriet vedlagt Region Sjællands udtalelse af 11. december 2009 samt en udateret udtalelse fra Bakkegården.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 3.10. Udendørsarealer, personaleafsnittet mv.

I opfølgingsrapport nr. 2 skrev jeg vedrørende Bakkegårdens ønske om kunstgræs på fodboldbanen bl.a. følgende:

”Jeg forstår Bakkegårdens aktuelle bemærkninger på den måde at der, før strukturreformen, for så vidt var afsat (tilstrækkelige) midler til formålet (kunstgræs på fodboldbanen), men at disse penge – som var overført fra regnskabsåret 2006 til 2007 som ubrugte midler – efterfølgende er anvendt til formål som ikke har med Bakkegården at gøre. Jeg forstår endvidere Bakkegårdens aktuelle bemærkninger således at rullegræsset – om end dette er bedre end det oprindelige såede græs – fortsat giver problemer i vinterhalvåret, og at kunstgræs er den optimale løsning på disse problemer.”

Bakkegården har nu oplyst at et areal op til fodboldbanen hvor grundvandstanden var meget høj, er blevet drænet. Dette har afstedkommet særdeles gunstige vækstbetingelser for rullegræsset på boldbanen, således at det nu fungerer optimalt også om vinteren. Bakkegården har derfor ikke længere behov for eller ønske om etablering af kunstgræs.

Regionen har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 5. Beskæftigelse og undervisning – lommepenge/arbejdspenge

I opfølgingsrapport nr. 2 bad jeg om regionens og ministeriets bemærkninger til Bakkegården's oplysning om at der til stadighed var en kø af unge som ønskede mere undervisning end de 48 timers undervisning pr. uge som Bakkegården var i stand til at tilbyde.

Regionen oplyste hertil at det på Bakkegården var besluttet at tilbyde alle unge undervisning, uanset om de lovgivningsmæssigt havde krav herpå. Dette medfører et større pres på skoledelen og kan gøre det vanskeligt at leve op til lovgivningens krav om timetal. Bakkegården var ved at undersøge mulighederne for – inden for det eksisterende budget – at allokere yderligere ressourcer til undervisning.

Jeg tilsluttede mig Velfærdsministeriets bekymring om hvorvidt Bakkegården's ressourcer ville vise sig at være tilstrækkelige til at tilbyde undervisning også til unge over den undervisningspligtige alder, men meddelte at jeg ville afvente resultatet af Bakkegården's undersøgelse før jeg tog stilling til om jeg ville have grundlag for at foretage mig yderligere vedrørende dette spørgsmål.

Bakkegården har nu oplyst at institutionen i den forløbne tid ikke har allokeret yderligere ressourcer til undervisning, og at institutionen i mellemtiden har indgået drifts-overenskomst med Odsherred Kommune.

Regionen har anført at regeringen i oktober 2009 i forbindelse med et udspil om ungdomskriminalitet tilkendegav at "regeringen vil sikre, at alle unge, der er anbragt i Kriminalforsorgens institutioner, efter behov får tilbud om skolegang til og med 10. classes niveau, uanset den unges alder og uanset antallet af år, den unge har været indskrevet i skole". Regionen har endvidere anført at Danske Regioner har henstillet til at denne ret tillige ville gælde for unge anbragt på de sikrede institutioner.

Endelig har regionen anført at Danske Regioner har bedt Danmarks Pædagogiske Universitet om at gennemføre et forskningsprojekt, "Fra udsat til motiveret", om undervisning af unge på de sikrede institutioner, og herunder Bakkegården.

Region Sjælland har under henvisning til ovenstående fundet det hensigtsmæssigt at afvente dels en udmøntning af regeringsudspillet, dels resultaterne af forskningsprojektet (forventeligt i sommeren 2010) om undervisning på de sikrede institutioner inden der træffes beslutning om en eventuel ændring af skoletilbuddet på Bakkegården.

Jeg er enig med regionen heri. Jeg afventer herefter at regionen orienterer mig om hvad resultatet af forskningsprojektet giver Bakkegården og regionen anledning til.

Bakkegården har tilføjet at Odsherred Kommunes seneste tilsynsrapport var vedlagt institutionens udtalelse.

Jeg har – formentlig pga. en forglemmelse - ikke modtaget den nævnte tilsynsrapport. Jeg beder derfor Bakkegården om at sende den til mig.

Ad punkt 7.1. Besøg

I opfølgingsrapport nr. 2 skrev jeg at Bakkegården havde oplyst at institutionen ikke længere rutinemæssigt indhenter oplysninger om eventuelle strafferetlige forhold hos den besøgende, men derimod er ”yderst tilbageholdende med at få foretaget sådanne vurderinger af besøgende”. Regionen havde henholdt sig til det som Bakkegården har anført, og havde endvidere vedlagt kopi af en samtykkeerklæring (stilet til forældrene til en mindreårig besøgende) og en besøgstilladelse.

Af den nævnte samtykkeerklæring fremgik imidlertid bl.a. følgende:

”Den besøgende skal senest 24 timer forud for besøget, fremsende en straffeattest til Bakkegården. Attesten kan hentes på jeres lokale politistation.

Der skal forevises gyldig billedlegitimation ved besøget.”

Bakkegårdens udsagn om tilbageholdenheden med at indhente oplysninger om den besøgende – sammenholdt med indholdet af samtykkeerklæringen – gav umiddelbart kun mening hvis Bakkegården ikke håndhævede kravet til den besøgende om fremsendelse af en straffeattest forud for besøgets afholdelse.

Jeg bad derfor Bakkegården om en udtalelse om hvordan dette nærmere skulle forstås.

Bakkegården har udtalt at Bakkegården – som en konsekvens af at Bakkegården ikke håndhæver kravet om fremsendelse af straffeattest – vil slette denne passus i samtykkeerklæringen.

Dette har jeg noteret mig.

Om indhentelse af straffeattest – og oplysninger om eventuelle verserende straffesager – skrev jeg bl.a. følgende i opfølgingsrapporten:

”Efter § 1 i bekendtgørelse nr. 218/2001 om behandling af personoplysninger i Det Centrale Kriminalregister (Kriminalregisteret) som senere ændret, består Kriminalregisteret af en afgørelsesdel og en efterforskningsdel.

(...)

En straffeattest som omtalt i samtykkeerklæringen ovenfor, vil kun omfatte oplysninger fra Kriminalregisterets afgørelsesdel (...).

Attesten vil således ikke indeholde oplysninger fra Kriminalregistrets efterforskningsdel.

Efter min opfattelse kan der rejses spørgsmål om

- hvorvidt ikke oplysninger om verserende sager i mange tilfælde kan/vil være af mindst samme betydning for om en besøgstilladelse skal gives eller ej, og
- om en sådan indhentelse af oplysninger om strafferetlige forhold som fremgår af samtykkeerklæringen, kan give et fuldt tilstrækkeligt oplysningsgrundlag for Bakkegårdsens afgørelse i en besøgs sag.

Jeg sigter til at der er en nærliggende alternativ mulighed: at Bakkegården, som en offentlig myndighed, selv indhenter oplysninger fra politiet om eventuelle relevante strafferetlige forhold hos den besøgende – enten skriftligt eller som hidtil telefonisk; i sidstnævnte tilfælde med notatpligt, jf. offentlighedslovens § 6.

Jeg henviser i forbindelse med ovenstående til følgende passus fra Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgens besøgsvejledning (nr. 26/2007; pkt. 8):

’Af bekendtgørelsens § 4, stk. 2 fremgår det, at der, inden der meddeles tilladelse til at besøge en indsat i et arresthus eller et lukket fængsel, almindeligvis skal indhentes oplysninger om ansøgeren til brug for sagen fra Det centrale Kriminalregister [for så vidt angår åbne fængsler er der i besøgsvejledningen anført ’kan indhentes’; min bemærkning]. Dette indebærer, at det skal kontrolleres, om der i Det centrale Kriminalregister er oplysninger om ansøgeren af relevans for vurderingen af, om besøgstilladelse skal meddeles eller afslås, f.eks. oplysninger om

verserende straffesager af relevans for den sikkerheds- og ordensmæssige vurdering af sagen'.”

Inden jeg eventuelt foretog mig mere på dette punkt, bad jeg Bakkegården, regionen og Indenrigs- og Socialministeriet om udtalelser om det som jeg har anført ovenfor.

Bakkegården har oplyst at Bakkegården – som konsekvens af at Bakkegården har slettet samtykkeerklæringens krav om fremsendelse af straffeattest – ikke har behov for at indhente oplysninger om besøgende fra Det Centrale Kriminalregister.

Regionen har henholdt sig Bakkegårdens beslutning om i fremtiden ikke at indhente oplysninger fra politiet om besøgende til unge som ikke (længere) er underlagt besøgs- og brevkontrol.

Socialministeriet har anført følgende:

”Med henblik på at forebygge skadelige påvirkninger hos de anbragte unge, kan der være behov for at indhente oplysninger om besøgende hos politiet, hvorefter institutionen kan vurdere, om der skal gives tilladelse til besøg.

Socialministeriet er enig i, at det ikke er hensigtsmæssigt, at der automatisk indhentes oplysninger om besøgende til børn og unge på sikrede afdelinger. Det er ministeriets opfattelse, at det må bero på en konkret vurdering om, hvornår der skal indhentes oplysninger om en besøgende, samt hvad der skal indhentes oplysninger om”.

Jeg er enig med Socialministeriet i at det i nogle tilfælde – uanset om vilkåret om besøgs- og brevkontrol er ophævet – kan være behov for at indhente oplysninger om besøgende hos politiet. Efter min opfattelse vil der i visse tilfælde være en egentlig pligt for Bakkegården til at indhente sådanne oplysninger.

Jeg er således ikke enig med Bakkegården og regionen.

Jeg går ud fra at regionen og Bakkegården vil genoverveje dette spørgsmål i lyset af det som Socialministeriet har anført (og det som jeg har anført i opfølgingsrapporten), og jeg beder regionen og Bakkegården om at underrette mig om resultatet heraf.

Ad punkt 9. Vold mv.

Jeg refererede til punkter fra Region Sjællands voldspolitik. Jeg gik på baggrund af det anførte ud fra at forekomsten af vold mv. mod personalet indgik som et fast element i regionens tilsyn med Bakkegården.

Jeg konstaterede også at Region Sjælland tilsyneladende ikke systematisk indsamler oplysninger om forekomsten af vold mod personalet. Jeg henstillede i givet fald til regionen at overveje at ændre sin voldspolitik på dette punkt, således at regionen ville få et bedre grundlag for såvel forebyggelse som opfølgning på dette område.

Jeg bad regionen om at oplyse om resultatet af min henstilling.

Bakkegården har i sin udtalelse beskrevet proceduren for registrering af vold mod medarbejdere.

Region Sjælland har erklæret sig enig i at en systematisk indsamling af oplysninger om forekomsten af vold mod personalet mv. er et nødvendigt redskab til forebyggelse og opfølgning på episoder med vold, og regionen har med en henvisning til Bakkegårdens udtalelse anført at dette allerede sker i regi af regionens arbejdsmiljøsystem, og at oplysningerne herfra indgår i regionens tilsyn med Bakkegården.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 11. Vejledning til de unge og forældrene om magtanvendelsesbekendtgørelsens regler mv.

Få så vidt angår forstanderens pligt til at sikre sig at forældremyndighedsindehavere bliver gjort bekendt med magtanvendelsesbekendtgørelsens regler, henstillede jeg til Bakkegården (og regionen) at ændre praksis, f.eks. således at forældremyndighedsindehaveren fik tilsendt et eksemplar af magtanvendelsesbekendtgørelsen sammen med forældrebrevet. Jeg bad om underretning om hvad min henstilling førte til.

Bakkegården har oplyst at institutionen i fremtiden vil medsende et eksemplar af magtanvendelsesbekendtgørelsen sammen med forældrebrevet.

Regionen har henholdt sig hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad punkt 13.4 Skematilførte indgreb (bekendtgørelsens § 18 (nu § 26))

Jeg anførte i opfølgingsrapport nr. 2 at jeg fortsat afventede resultatet af ministeriets overvejelser om en eventuel revision af bestemmelserne i magtbekendtgørelsens § 26, stk. 4 mfl. (om lederens (ene)kompetence).

Socialministeriet har i sit brev af 15. juni 2010 oplyst at en ny, revideret bekendtgørelse om magtanvendelse ville blive udsendt i juli 2010 til afløsning af bekendtgørelse nr. 893/2007, og at det udtrykkeligt ville komme til at fremgå at stedfortrædere kan varetage lederens opgaver når lederen er fraværende.

Dette tager jeg til efterretning. Jeg afventer udsendelse af den nye, reviderede bekendtgørelse og foretager mig ikke mere på dette punkt.

Opfølgning

Jeg har ovenfor bedt Bakkegården og Region Sjælland om oplysninger mv. vedrørende forskellige forhold.

Jeg beder om at Bakkegården sender institutionens oplysninger mv. gennem regionen med henblik på at regionen får lejlighed til at kommentere det som Bakkegården anfører.

Jeg beder Region Sjælland om at tilbagesende regionens og Bakkegårdens oplysninger mv. gennem Socialministeriet hvis oplysninger og bemærkninger jeg ligeledes udbeder mig.

Underretning

Denne rapport sendes til Bakkegården, Region Sjælland, Socialministeriet, Folketingets Retsudvalg, Tilsynet i henhold til Grundlovens § 71, stk. 7, og de unge i institutionen.

Jens Møller
Direktør

